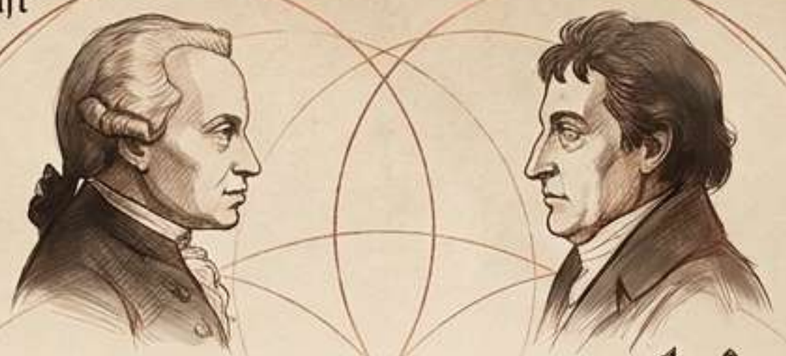
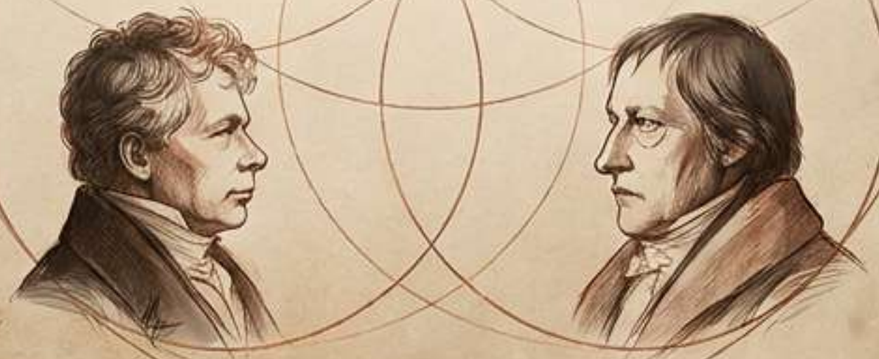
Kritik der reinen Vernunft

Wissenschaftslehre

Німецька класична філософія

Архітектура розуму, свободи та історії (1781–1872)

Friedrich Wilhelm Joseph Schelling

Phänomenologie des Geistes

Phänomenologie des Geistes

Ґрунт для геніїв: Історичні передумови (Кінець XVIII — початок XIX ст.)

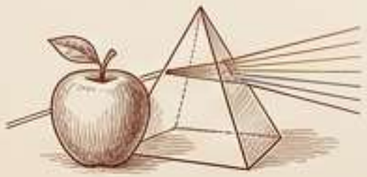
Просвітництво

Культ розуму, віра в прогрес та безжальна критика традиційних авторитетів.

Французька революція (1789)

Демонстрація докорінної зміни суспільства. Ідеали свободи, осмислені німцями не на барикадах, а в теорії.

Наукова революція

Фізика Ньютона утвердила образ природи як строгої системи законів. Як розум осягає ці закони?

Німецький контекст

Політична роздробленість спрямувала революційну енергію в абстрактно-теоретичну площину — пошук національного духу.

Gemini Notebook

Пантеон Ідеалізму: Діалектика розвитку систем

Іммануїл Кант
(1724–1804)
Критична філософія. Встановив межі пізнання та активність суб'єкта.

Йоганн Готліб Фіхте (1762–1814)
Суб'єктивний ідеалізм. Абсолютизував активність, діяльність людського «Я».

Фрідріх В. Й. Шеллінг
(1775–1854)
Об'єктивний ідеалізм. Розвинув філософію природи та тотожність духу й буття.

Георг В. Ф. Гегель
(1770–1831)
Абсолютний ідеалізм. Осягнув дійсність як послідовне саморозгортання Абсолютного Духу.

Людвіг Фейєрбах
(1804–1872)
Антропологічний матеріалізм. Розрив з ідеалізмом; повернення до реальної, чуттєвої людини.

Gemini Notebook

Спільна архітектура Німецької Класики

Дух, розум або ідея є первинними стосовно матеріального світу.

Розвиток відбувається через суперечності, боротьбу та єдність протилежностей.

Філософія має бути цілісною, логічно впорядкованою структурою, що охоплює всі сфери буття.

Свідомість не є пасивним дзеркалом; вона творчо конституює та перетворює світ.

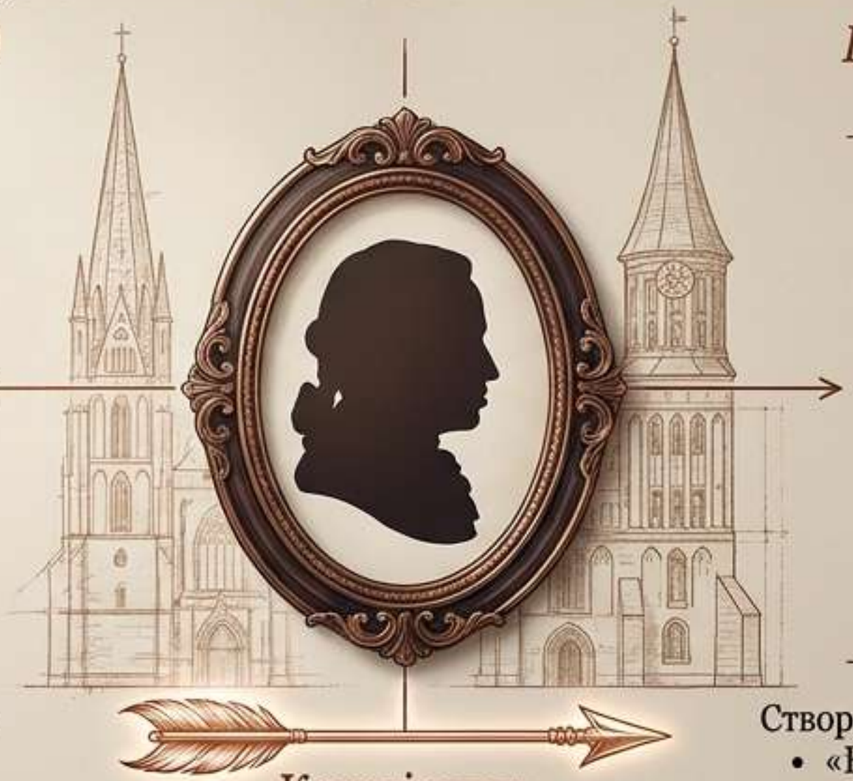
Gemini Notebook

Іммануїл Кант:
Пробудження від догматичного сну

Докритичний період
(до 1770-х)

Захоплення космологією та раціоналізмом. Створення небулярної гіпотези походження Сонячної системи.

Каталізатор

Девід Юм своїм скептицизмом пробудив Канта, а Ж.-Ж. Руссо привернув увагу до гідності людини.

Критичний період
(з 1781)

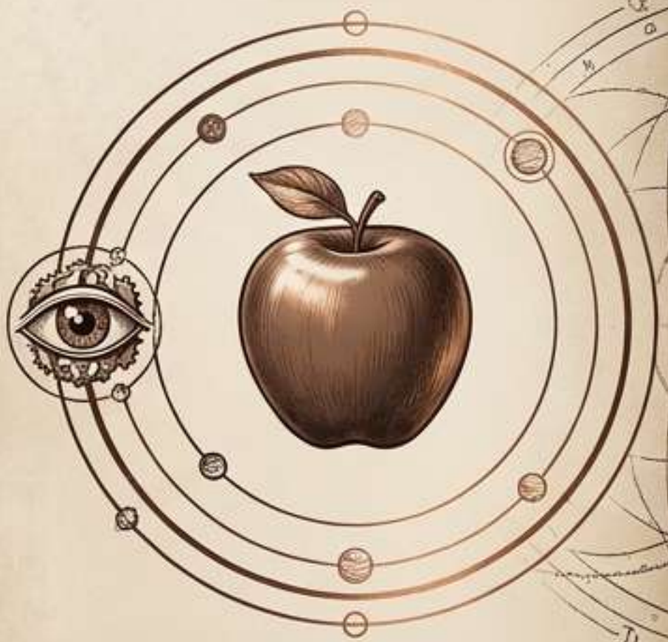
Створення трьох великих «Критик»:

- «Критика чистого розуму» (Межі пізнання)
- «Критика практичного розуму» (Мораль і свобода)
- «Критика здатності судження» (Естетика та природа)

Gemini Notebook

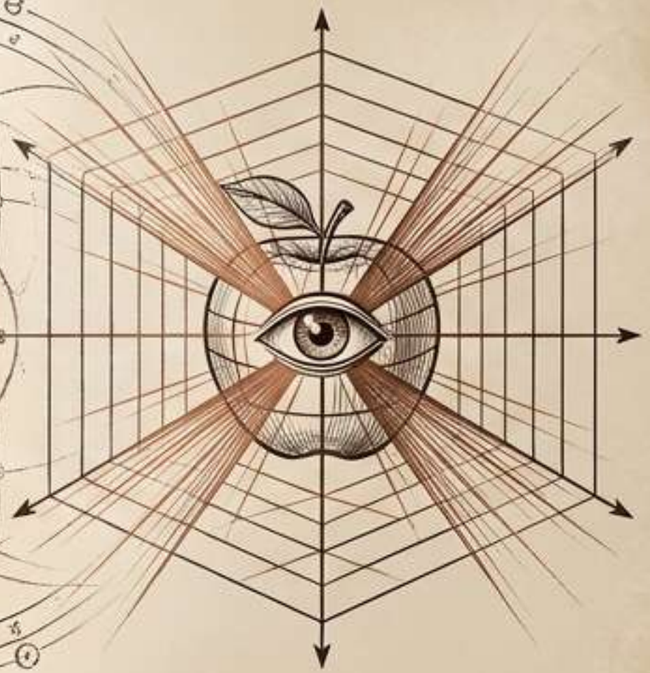
«Коперніканський переворот» у філософії

До Канта
(Об'єкт-центристська модель)

Наше пізнання пристосовується до предметів. Розум — це пасивне дзеркало, що просто відображає готову структуру незалежного світу.

Кант
(Суб'єкт-центристська модель)

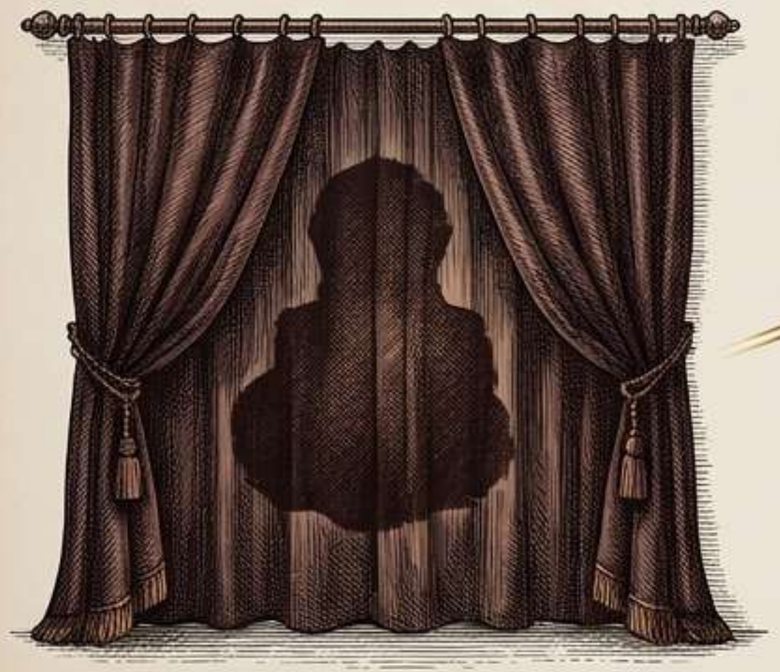

Предмети пристосовуються до нашого пізнання. Розум — це активний архітектор. Суб'єкт конструює світ явищ за апріорними формами.

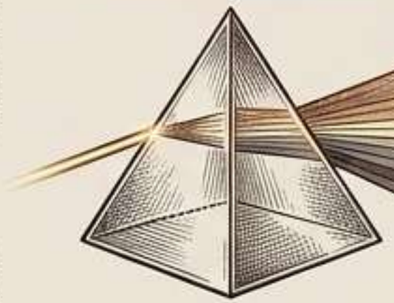
Gemini Notebook

Дві реальності: Межі людського пізнання

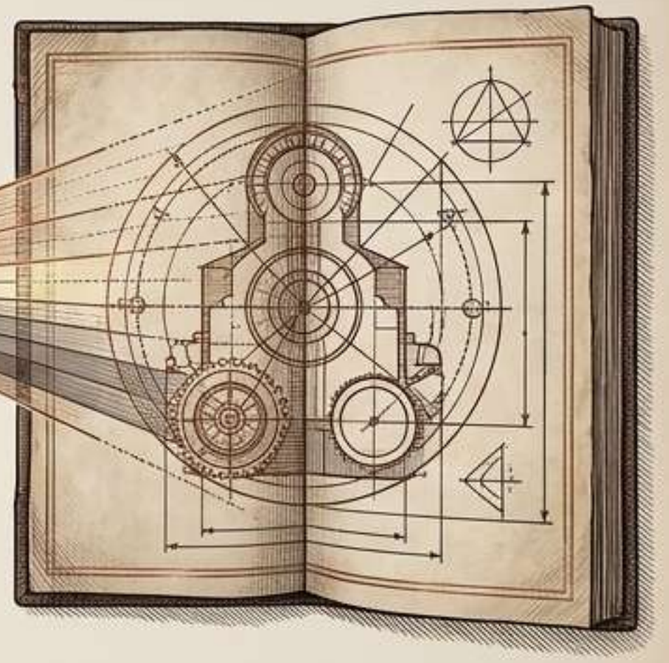
Ноумен (Річ-у-собі)

Предмет таким, яким він існує сам по собі, незалежно від нашого сприйняття. Він принципово непізнаваний для теоретичного розуму.

Феномен (Явище)

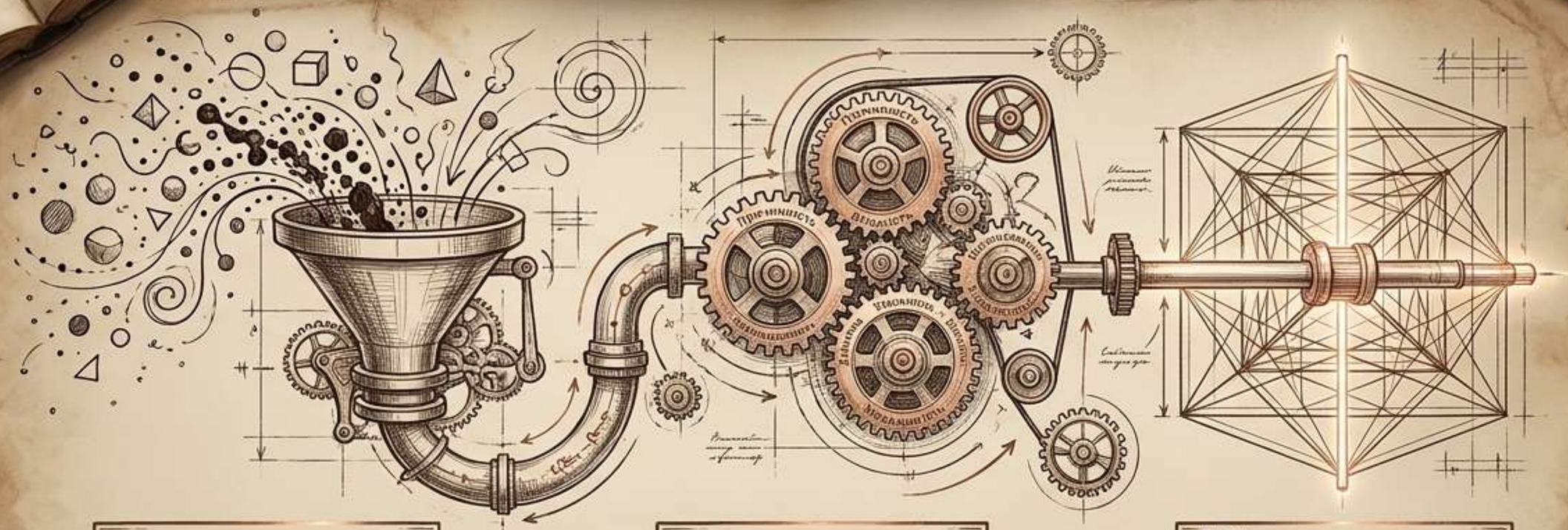

Предмет таким, яким він постає перед нашою чуттєвістю й розсудком. Оформлений нашими апріорними структурами. Єдина реальність, доступна науковому пізнанню.

Gemini Notebook

Механіка пізнання (Гносеологічний конвеєр)

Як можливий досвід?

1. Чуттєвість (Матеріал)

Простір і Час — це апріорні форми нашого сприйняття. Вони організують хаос вражень.

2. Розсудок (Форма)

12 Категорій. Це вбудовані форми мислення, що конструюють закономірні зв’язки.

3. Трансцендентальна апперцепція

Самосвідомість «Я мислю», яка супроводжує всі уявлення і гарантує єдність нашого досвіду.

Gemini Notebook

Головне питання: «Як можливі синтетичні судження a priori?»

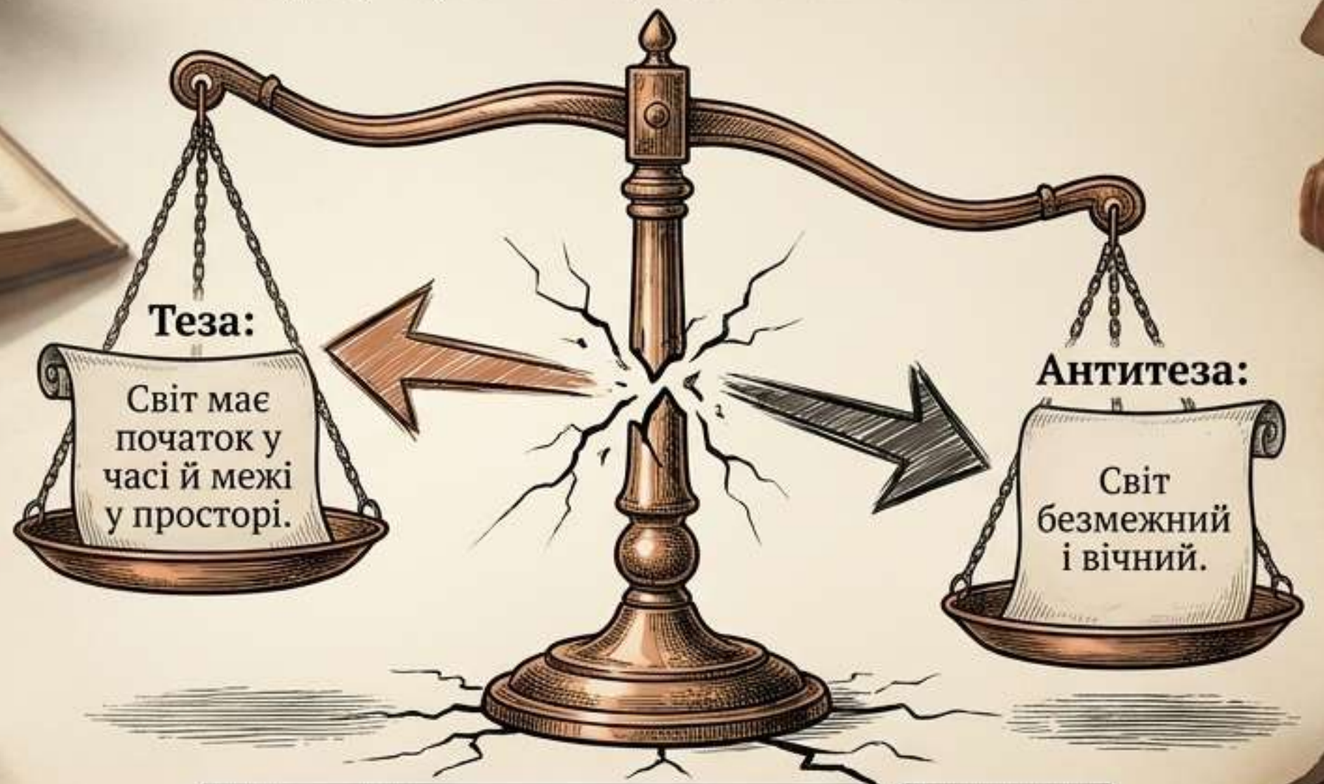
	A posteriori *Засновані на емпіричному досвіді (випадкові)*	A priori *Додосвідні, абсолютно загальні та необхідні*
Аналітичні судження *Лише пояснюють суб'єкт, не дають нового знання*	~~**Аналітичні a posteriori**~~ ~~*Неможливі за визначенням (протиріччя)*~~	**Аналітичні a priori** *Логіка та визначення. Наприклад: «Усі тіла є протяжними»*
Синтетичні судження *Розширюють наше знання, додають нову інформацію*	**Синтетичні a posteriori** *Емпіричні науки. Наприклад: «Усі тіла мають вагу»*	**Синтетичні a priori**

Висновок: Математика та природознавство можливі, бо вони спираються на Синтетичні a priori — розширюють знання, але мають загальнозначущу (додосвідну) структуру.

Gemini Notebook

Антиномії чистого розуму (Межі науки)

Коли розум намагається вийти за межі можливого досвіду (дослідити Бога, душу чи Всесвіт як ціле), він неминуче впадає у нерозв'язні суперечності — антиномії.

Вердикт Канта:

Обидва твердження можна логічно довести. Це означає, що метафізика як точна наука неможлива. Кант обмежує претензії знання, щоб «звільнити місце вірі» та етиці.

Gemini Notebook

Практична філософія: Свобода волі на Мораль

Що робить вчинок по-справжньому моральним?
Не його наслідки, а мотив і джерело закону.

Внутрішній компас

Автономія волі
(Свобода)

Воля сама встановлює для себе закон і підкоряється йому виключно з поваги до цього обов'язку. Це єдина справжня мораль.

Зовнішні кайдани

Гетерономія волі
(Залежність)

Дія визначається зовнішніми чинниками: прагненням до вигоди, страхом покарання, чуттєвими схильностями чи авторитетом. Такий вчинок втрачає моральну цінність, навіть якщо він виглядає «правильним».

Gemini Notebook

Закон всередині нас: Імперативи

Гіпотетичний імператив (Умовний)

- Приписує дію лише як засіб для досягнення бажаної мети.

«Якщо хочеш досягти X, роби Y».

Категоричний імператив (Безумовний)

- Загальнозначуща вимога, яка наказує чинити певною мірою безумовно, заради самого обов’язку. Це факт розуму (factum rationis).

«Чини так безумовно. Обов’язок заради обов’язку».

Gemini Notebook

Три формули Категоричного Імперативу

1. *Універсальність*

Чини лише згідно з такою максимою, якою ти міг би побажати, щоб вона стала загальним законом.

2. *Гідність*

Стався до людства (в своїй особі та в особі інших) завжди як до мети, і ніколи — виключно як до засобу.

3. *Автономія*

Чини так, ніби через свої максими ти є абсолютним законодавцем у загальному «царстві цілей».

Gemini Notebook

Постулати Практичного Розуму (Міст до Абсолюту)

Те, що неможливо довести наукою, вимагається логікою самого морального життя. Це предмети практичної віри, а не знання.

Gemini Notebook

Живе Джерело: Спадщина Німецької Класики

Вплив цієї епохи сформував проблемне поле сучасної світової думки:

Марксизм

Гегелівська діалектика, поставлена «з голови на ноги», стала основою історичного матеріалізму.

Екзистенціалізм

Рефлексія над свободою та критика системи (К'єркегор) народили філософію людського існування.

Феноменологія (Гуссерль)

Кантівський аналіз апріорних структур свідомості став фундаментом досліджень інтенціональності.

Матеріалістична антропологія

Фейєрбах заклав базу для повернення філософії до реальної, чуттєвої людини.

Gemini Notebook

Німецька класична філософія: Від Абсолютного Духу до Реальної Людини

Еволюція ідей Гегеля та антропологічний бунт Фейєрбаха.

Gemini Notebook

Сутність Діалектики Гегеля: Рух замість Статики

Формал Логіка

Аристотелівська логіка ("Розсудок")

Статика. Заборона суперечностей. Об'єкти розглядаються ізольовано та незмінно.

Діалектика Гегеля

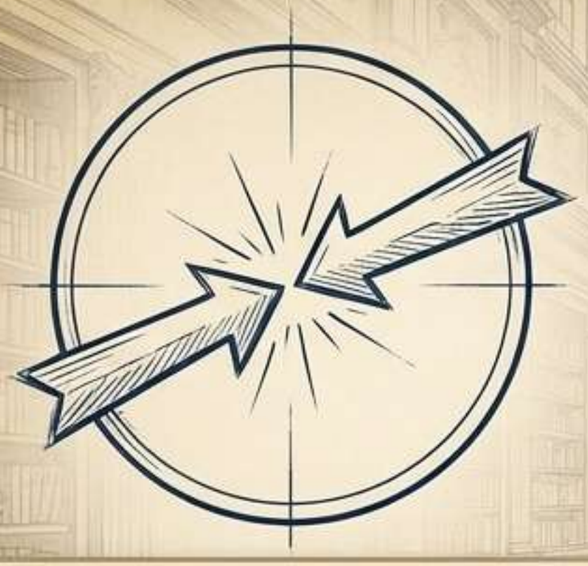

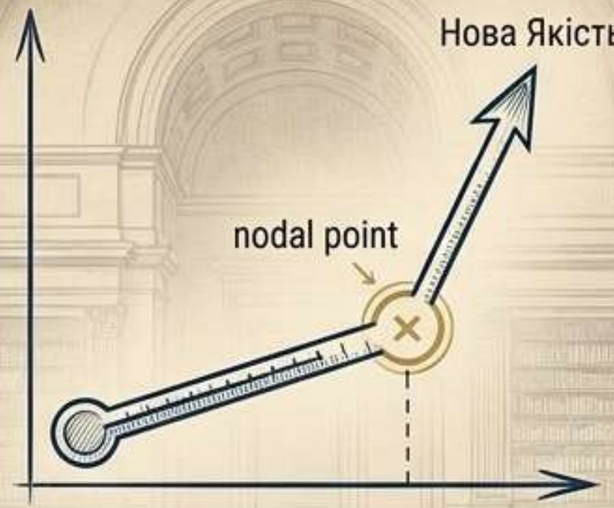
Діалектика Гегеля ("Розум")

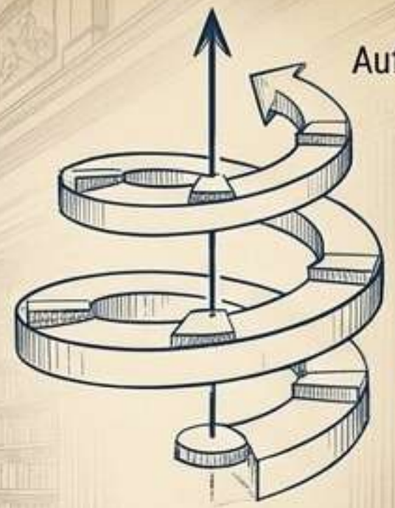
Динаміка. Суперечність — це не логічна помилка, а внутрішня рушійна сила розвитку. Усе перебуває в русі.

Gemini Notebook

Механіка Розуму: Три Закони Діалектики

Єдність та боротьба протилежностей

Джерело руху. Будь-яке явище містить внутрішні протилежності, що перебувають у напруженому протистоянні.

Перехід кількості в якість

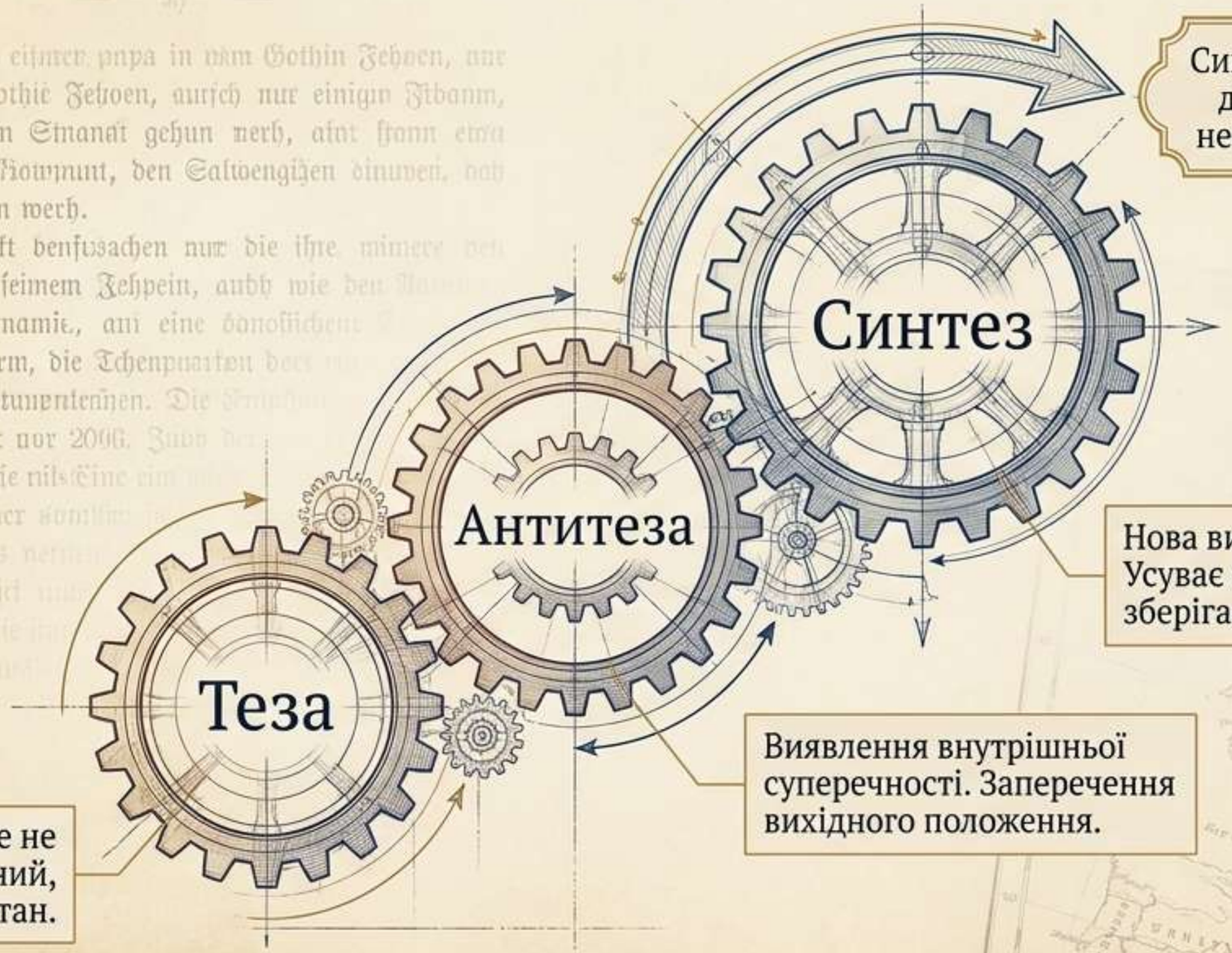
Поступове накопичення змін викликає раптовий стрибок. Предмет набуває нової якості.

Заперечення заперечення

Форма розвитку — "зняття" (Aufhebung). Збереження позитивного змісту на новому, вищому щаблі.

Gemini Notebook

Архітектура Розвитку: Діалектична Тріада

Початковий, ще не розвинений, безпосередній стан.

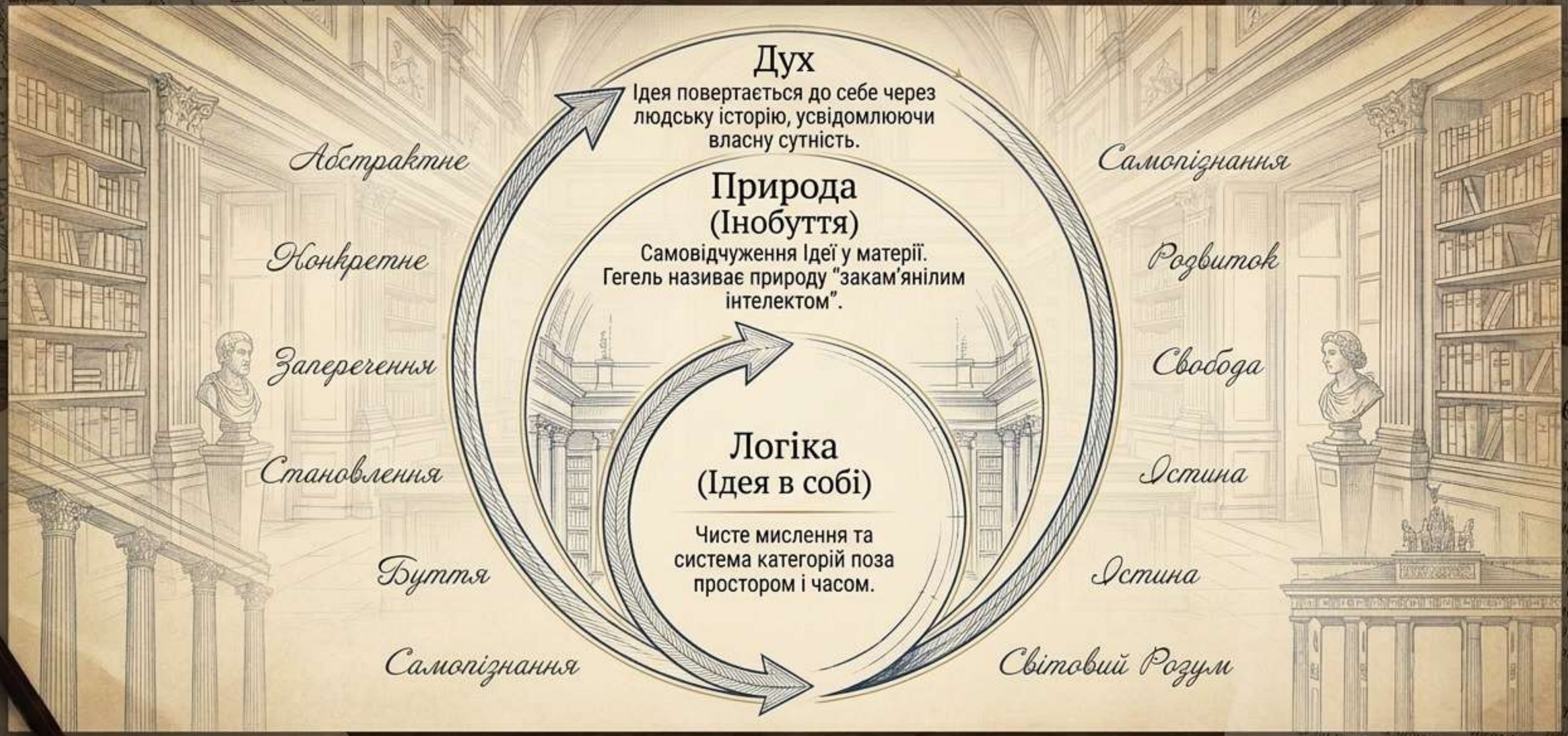
Виявлення внутрішньої суперечності. Заперечення вихідного положення.

Нова вища єдність. Усуває однобічність, зберігає істину обох.

Синтез стає новою Тезою для наступного витка нескінченного пізнання.

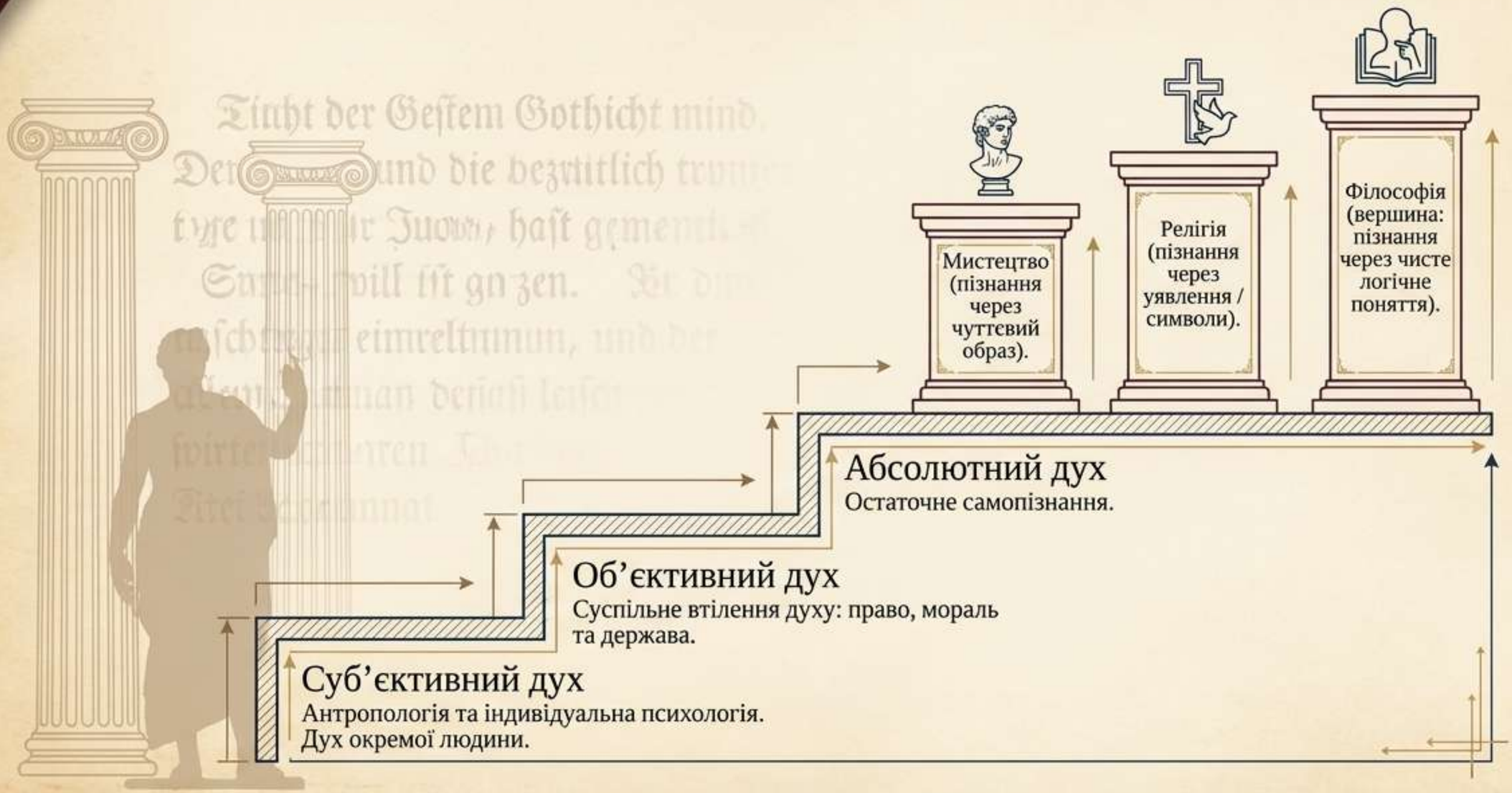
Gemini Notebook

Система Абсолютного Ідеалізму: Колообіг Духу

Gemini Notebook

Філософія Духу: Сходинки Самоусвідомлення

Gemini Notebook

Філософія Історії: Прогрес Свободи

«Хитрість Розуму» (List der Vernunft)

Видатні діячі (Цезар, Наполеон) переслідують власні амбіції, але несвідомо виконують волю Світового Духу. Вони — знаряддя історії.

Східні деспотії

Вільний лише один — правитель.

Античність

Вільні деякі — громадяни, але є раби.

Германо-християнський світ

Вільні всі — загальна свобода.

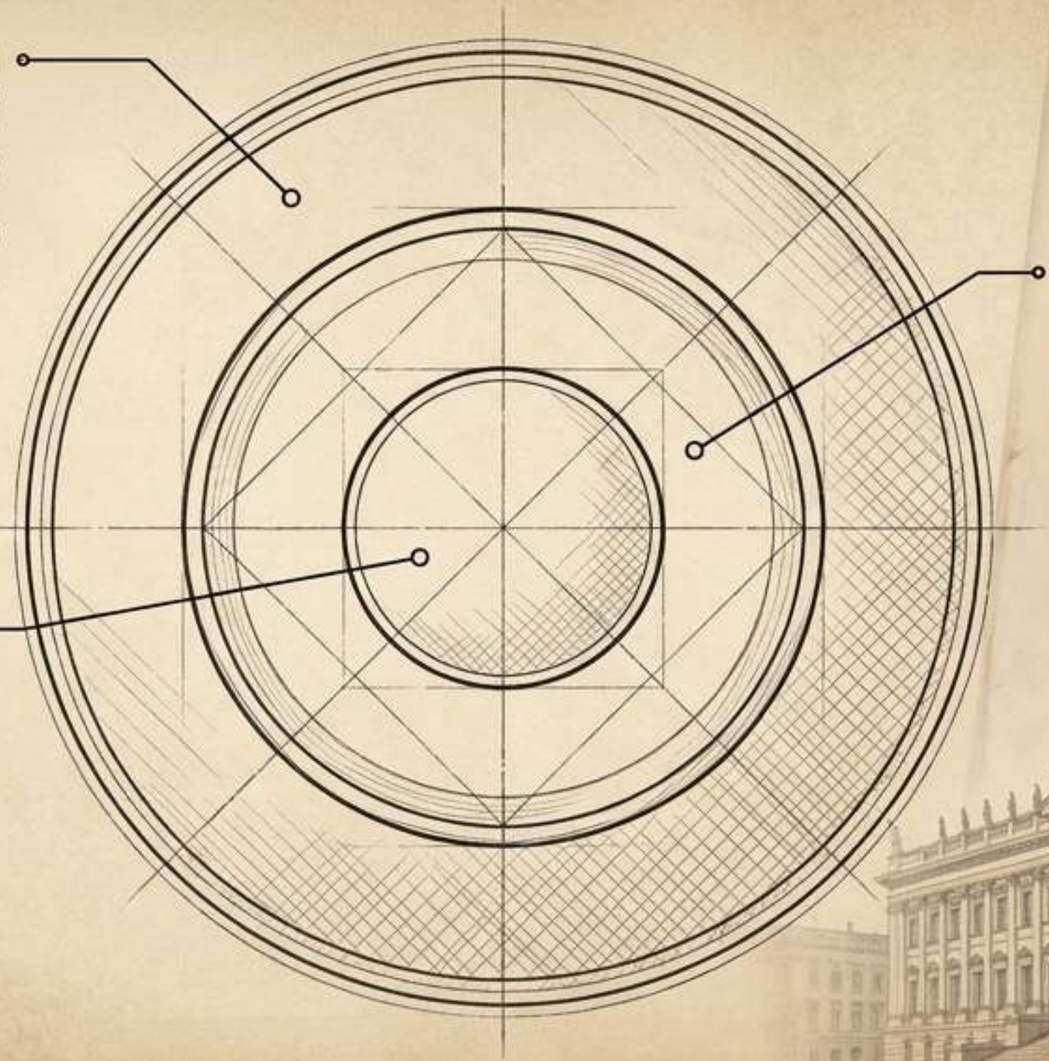
Gemini Notebook

Об’єктивний Дух: Держава як Найвища Моральність

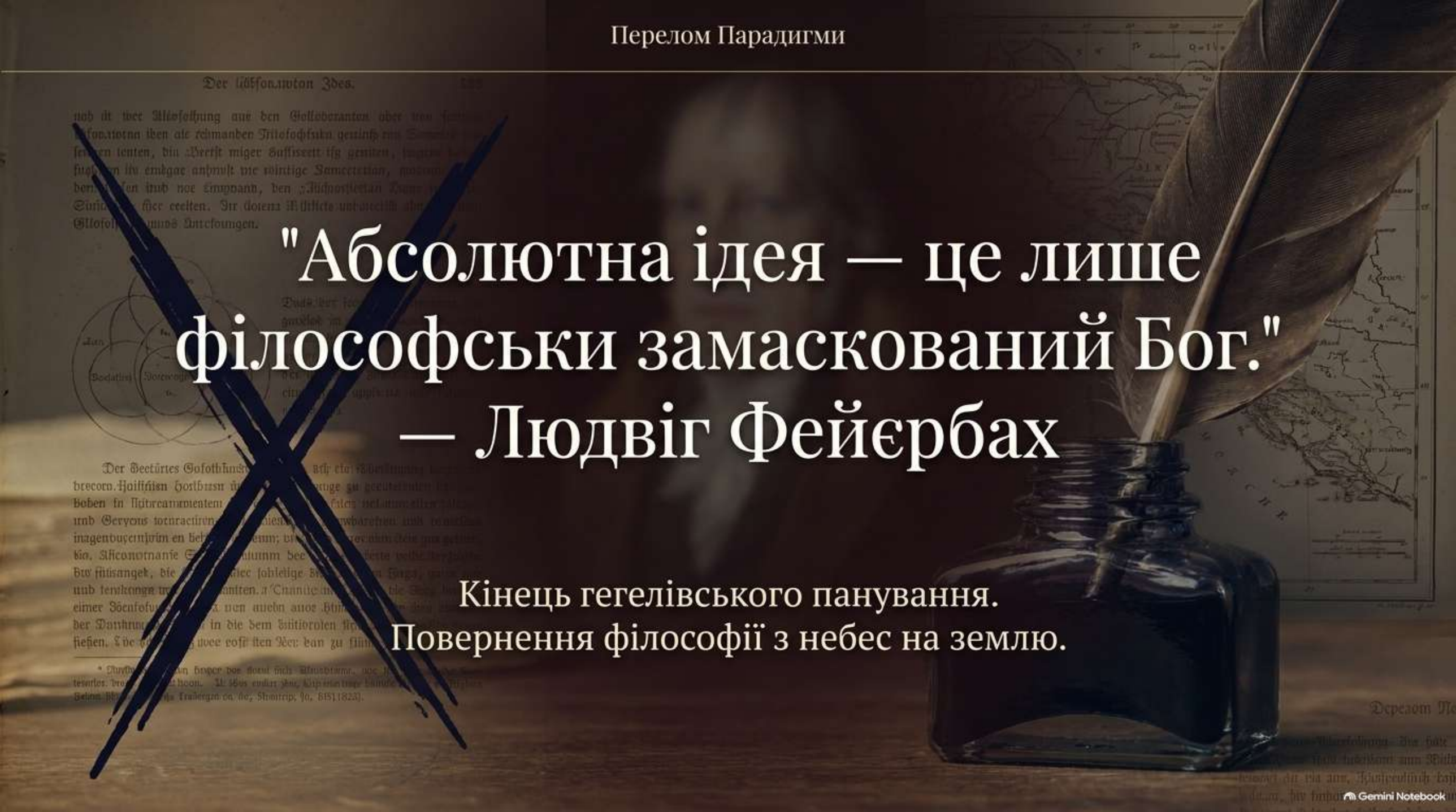
Держава (Sittlichkeit)
Найвища форма об'єктивації духу. Органічна цілісність, де особиста свобода гармонійно збігається із загальним інтересом.

Громадянське суспільство
Сфера приватних інтересів, економіки, потреб та права.

Сім’я
Природна єдність, заснована на безпосередньому почутті.

Gemini Notebook

"Абсолютна ідея — це лише філософський замаскований Бог." — Людвіг Фейєрбах

Кінець гегелівського панування.
Повернення філософії з небес на землю.

Gemini Notebook

Антропологічний Бунт Фейєрбаха

Дух

Людина

Раціоналізована теологія (Гегель)

Дух є первинним. Людина — лише інструмент, тимчасовий етап для самопізнання безособової Ідеї.

Антропологічний матеріалізм (Фейєрбах)

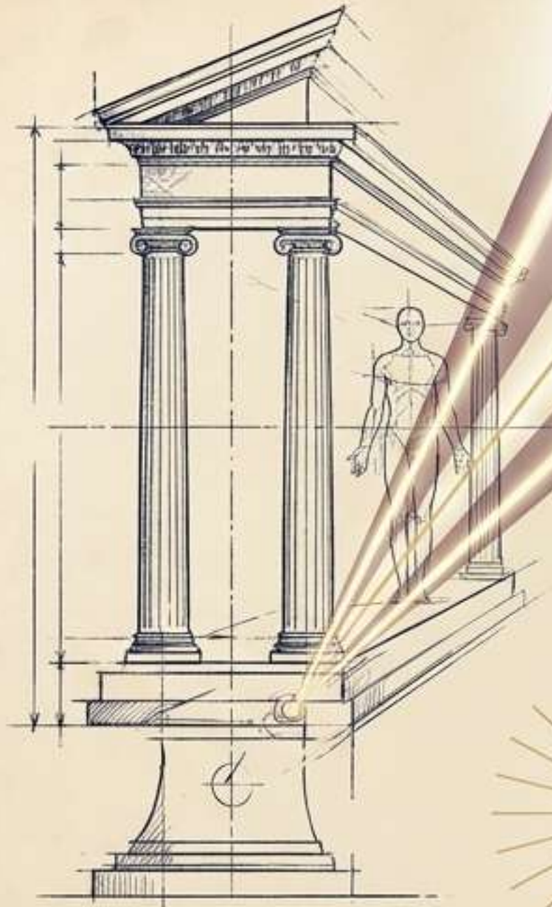
Реальна, тілесна, чуттєва людина — це вихідний пункт і вища мета філософії. Абстракції породжуються людиною, а не навпаки.

Тілесна Людина

Gemini Notebook

Теорія Відчуження: "Теологія — це Антропологія"

Абсолют / Бог

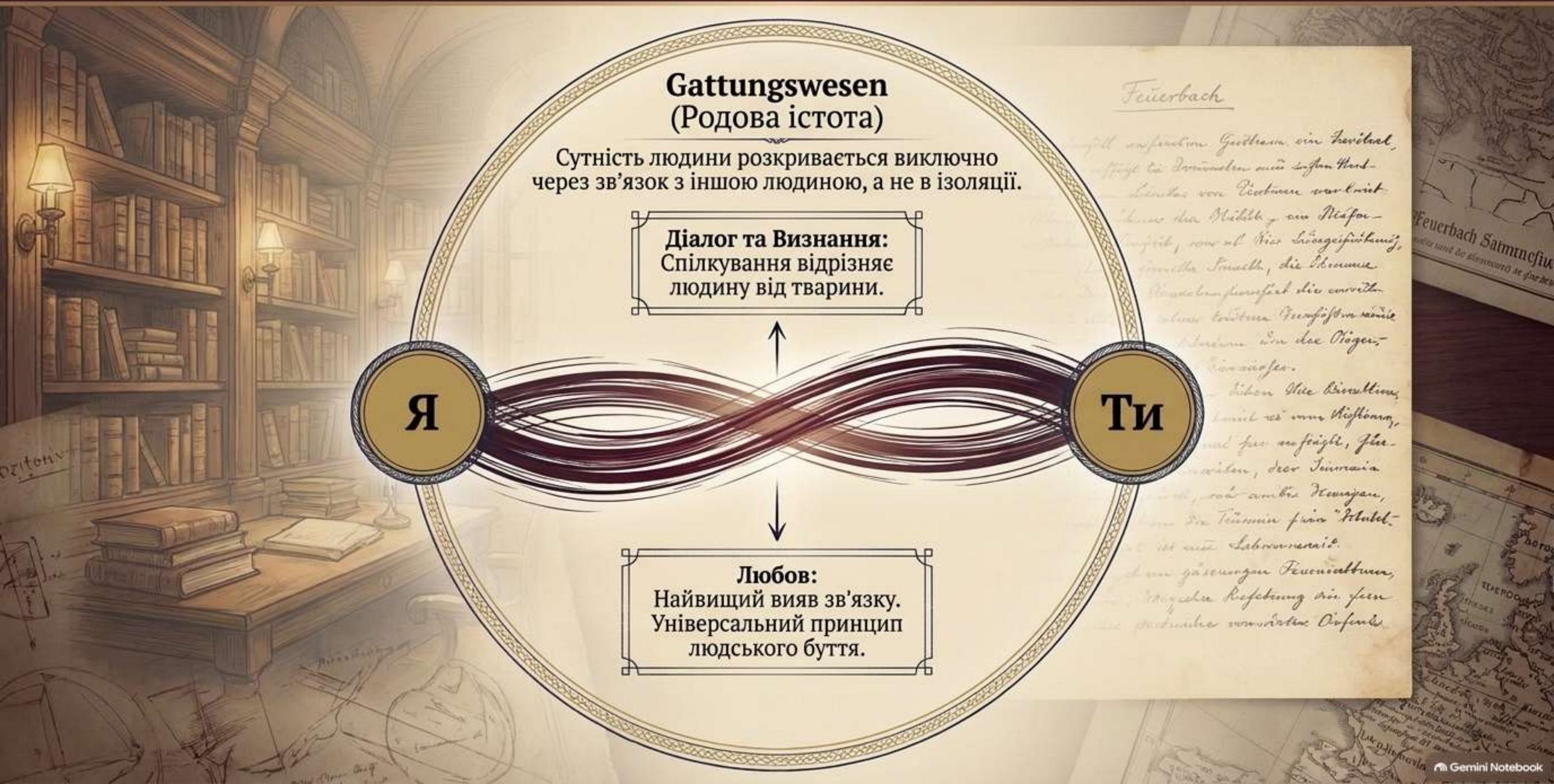
Завдання філософії:
Деконструювати ілюзію і повернути людині її відчужену сутність.

Об'єктивація:
Вона перетворює ці сили на самостійну, вигадану потойбічну істоту.

Сутність релігії:
Людина несвідомо відокремлює власні найкращі якості (розум, справедливість, любов).

Gemini Notebook

Філософія “Я” і “Ти”: Родова Істота

Етика та Філософія Майбутнього

Суть християнства

Відмовитись від...

Релігійного відчуження.

Страху божественного покарання.

Очікування потойбічної винагороди.

Перейти до...

Нового гуманізму. Земної моралі та реальної любові до ближнього.

Пошуку **власного щастя** через щастя інших людей.

Критика: Обмеженість Фейєрбаха: Його "людина" абстрактна. Він відкинув діалектику і не врахував соціально-економічні умови (що згодом критикував Маркс).

Gemini Notebook

СИНТЕЗ: Зіткнення Парадигм (Гегель vs. Фейєрбах)

	Гегель	Фейєрбах
Основа Філософії	Абсолютна Ідея (Дух)	Конкретна людина та Природа
Метод	Діалектика (рух, суперечність)	Антропологізм (позаісторичний)
Ставлення до Релігії	Релігія — етап пізнання Абсолюту	Релігія — ілюзія та відчуження
Суспільний Ідеал	Держава — найвища цінність	Любов між “Я” і “Ти” — найвища цінність

Gemini Notebook

Спадщина: Фундамент для Майбутнього

Від Гегеля:
Механізм
(Діалектика історії).

Від Фейєрбаха:
Фокус (Матеріалізм
та людина).

Цей філософський конфлікт назавжди змінив європейську думку. Синтез діалектики Гегеля та матеріалізму Фейєрбаха став прямим фундаментом для філософії другої половини XIX століття (зокрема, марксизму).

Gemini Notebook